

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av 44 och 48 kap. i strafflagen, 58 § i naturvårdslagen och 20 § i miljöskyddslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att strafflagen ändras så att bestämmelserna om juridiska personers straffansvar blir tillämpliga på straffbar användning av kärnenergi, brott mot bestämmelserna om explosiva varor och på ovarsam hantering.

Enligt förslaget ska gärningar som strider mot Europaparlamentets och rådets förordning om tvätt- och rengöringsmedel vara straffbara som miljöförstöring enligt strafflagen. Vissa gärningar som strider mot rådets förordning om skyddet av arter av vilda djur och växter, den s.k. CITES-förordningen, föreslås vara straffbara som naturskyddsbrott. De brott som anges ovan är straffbara redan i dag med stöd av bestämmelser om förseelser i speciallagar. I fortsättningen ska även bestämmelserna om juridiska personers straffansvar tillämpas på dem.

Bestämmelsen om miljöförstöring i strafflagen och bestämmelserna i miljöskyddslagen föreslås också bli ändrade så att

de gäller Europaparlamentets och rådets nya förordning om ämnen som bryter ned ozonskiktet.

I propositionen föreslås dessutom en teknisk korrigerings av ordalydelsen i bestämmelsen om naturskyddsförseelse i naturvårdslagen.

De föreslagna bestämmelserna genomför Europaparlamentets och rådets direktiv från november 2008 om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser. Genom de föreslagna bestämmelserna görs dessutom de ändringar i lagen som följer av Europaparlamentets och rådets förordning från september 2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet.

Lagarna avses träda i kraft senast den 25 december 2010, då Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser ska ha genomförts nationellt i Europeiska unionens medlemsstater.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

| | |
|--|----|
| PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL | 1 |
| INNEHÅLLSFÖRTECKNING | 2 |
| ALLMÅN MOTIVERING..... | 3 |
| 1 INLEDNING | 3 |
| 2 NULÄGE..... | 3 |
| 2.1 Lagstiftning och praxis | 3 |
| 2.2 Miljöbrottsdirektivet..... | 4 |
| 2.3 Bedömning av nuläget..... | 5 |
| 3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN | 6 |
| 3.1 Målsättning..... | 6 |
| 3.2 De viktigaste förslagen | 6 |
| 4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER | 7 |
| 5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN..... | 7 |
| 6 ANDRA OMSTÄNDIGHETER SOM INVERKAT PÅ PROPOSITIONENS INNEHÅLL..... | 7 |
| DETALJMOTIVERING | 9 |
| 1 LAGFÖRSLAG..... | 9 |
| 1.1 Strafflagen | 9 |
| 44 kap. Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet | 9 |
| 48 kap. Om miljöbrott | 9 |
| 1.2 Naturvårdslagen..... | 12 |
| 1.3 Miljöskyddslagen..... | 12 |
| 2 IKRAFTTRÄDANDE..... | 12 |
| LAGFÖRSLAG..... | 14 |
| Lag om ändring av 44 och 48 kap. i strafflagen..... | 14 |
| Lag om ändring av 58 § i naturvårdslagen..... | 16 |
| Lag om ändring av 20 § i miljöskyddslagen | 17 |
| BILAGA..... | 18 |
| PARALLELTEXTER..... | 18 |
| Lag om ändring av 44 och 48 kap. i strafflagen..... | 18 |
| Lag om ändring av 58 § i naturvårdslagen..... | 21 |
| Lag om ändring av 20 § i miljöskyddslagen | 22 |

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Syftet med propositionen är att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/99/EG av den 19 november 2008 om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser, nedan miljöbrottsdirektivet.

Med stöd av artikel 175 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen (FEG) lade Europeiska gemenskapernas kommission den 9 februari 2007 fram ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för miljön genom strafflagstiftning. Bakgrunden till förslaget var EG-domstolens dom av den 13 september 2005 (C-176/03) kommissionen mot rådet) om ogiltigförklaring av rådets rambeslut av den 27 januari 2003 om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser (2003/80/RIF). Enligt domen skulle artiklarna 1–7 i rambeslutet, vilka innehöll skyldigheter som gällde straffrätten, med giltig verkan ha kunnat antas med stöd av artikel 175 FEG. Rambeslutet måste ogiltigförklaras, eftersom det inkräktade på den behörighet som gemenskapen tilldelas enligt artikel 175 FEG och således stred mot artikel 47 i fördraget om Europeiska unionen (FEU). Artiklarna 1–7 i rambeslutet motsvarade till sitt innehåll till stor del det föreslagna direktivet. Den 29 april 2005 hade statsrådet överlämnat en proposition till riksdagen med förslag om genomförande av rambeslutet (RP 52/2005 rd). I regeringens proposition ingick också ett förslag om ikraftsättande av Europarådets konvention med nästan identiska bestämmelser som i rambeslutet. Regeringens proposition återtog den 27 april 2007 på grund av att rambeslutet ogiltigförklarades.

Europaparlamentet och rådet antog miljöbrottsdirektivet den 19 november 2008. Direktivets syfte är att säkerställa en hög nivå på miljöskyddet genom att ange miniminormer för straff för allvarliga överträdelser som skadar miljön. Direktivet innehåller beskrivningar av gärningar som medlemsstaterna ska straffbelägga och bestämmelser om juridiska personers straffansvar. Direktivet inne-

håller dock inte några skyldigheter när det gäller straffarter eller -nivåer, som EG-domstolen ansåg att inte hör till gemenskapens behörighet.

Miljöbrottsdirektivet publicerades i EU:s officiella tidning den 6 december 2008 och trädde i kraft den 26 december 2009. Direktivet ska genomföras nationellt inom 12 månader från ikraftträdandet, dvs. före den 26 december 2010. Skyldigheterna enligt direktivet förutsätter en del ändringar i lagstiftningen. De flesta av direktivets skyldigheter fullgörs emellertid redan i dag med stöd av den gällande lagstiftningen.

Genom de bestämmelser som föreslås i propositionen görs också de ändringar i lagen som Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet förutsätter.

Miljöbrottsdirektivet innehåller skyldigheter som hänför sig till miljö- och naturvård och som enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör till landskapets lagstiftningsbehörighet. Miljö- och naturvården är ett rättsområde som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet, och landskapet har lagstiftningsbehörighet i fråga om beslut om beläggande med straff och storleken av straff i dessa fall.

Enligt självstyrelselagens 59 b § är behörigheten fördelad på samma sätt mellan landskapet och riket även vid genomförande av gemenskapsrätten.

Den lagstiftning som direktivet förutsätter bör sättas i kraft även på Åland, genom att landskapet vidtar lagstiftningsåtgärder.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Miljöförstöring, som regleras i 48 kap. 1 § i strafflagen (39/1889), utgör grundformen av de brott som tas upp i kapitlet. Straffbarheten gäller utsläpp av ett ämne i miljön i strid med lag, bestämmelser eller föreskrifter eller ett tillstånd som gäller verksamheten samt annan

verksamhet som anges i bestämmelsen, så att gärningen är ägnad att förorena miljön, orsaka andra motsvarande skadliga förändringar i miljön, skräpa ned miljön eller förorsaka fara för hälsan. Det föreskrivna straffet för miljöförstöring är böter eller fängelse i högst två år.

I 48 kap. i strafflagen ingår också en bestämmelse om grov miljöförstöring (2 §). I

kapitlet finns dessutom särskilda bestämmelser om miljöförseelse (3 §) och miljöförstöring av oaktsamhet (4 §). I kapitlet kriminaliseras även naturskyddsbrott (5 §) och byggnadsskyddsbrott (6 §). De övriga bestämmelserna i kapitlet gäller ansvarsfördelning (7 §) och juridiska personers straffansvar (9 §). Straffbestämmelserna har kopplats till den materiella miljölagstiftningen genom att förutsätta att handlingarna ska ske i strid med lag, bestämmelser som utfärdats med stöd av lag eller tillståndsvillkor.

I 44 kap. i strafflagen finns bestämmelser om bl.a. straffbar användning av kärnenergi (10 §), brott mot bestämmelserna om explosiva varor (11 §) och ovarsam hantering av farliga ämnen (12 §).

I dag kan en juridisk person dömas till straff för de miljöbrott som kriminaliseras i 48 kap. i strafflagen. Straffansvaret för juridiska personer utsträcker sig däremot inte till brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet och som kriminaliseras i 44 kap. i strafflagen.

Inom området för miljöskydd och naturvård finns det även straffbestämmelser om böter i ett flertal speciallagar, t.ex. i miljöskyddslagen (86/2000) och i naturvårdslagen (1096/1996).

När det gäller de brott som avses i 48 kap. i strafflagen meddelades en fällande dom i 32 fall av miljöförstöring, 15 fall av miljöförseelse och 9 fall av naturskyddsbrott 2008. Inte en enda fällande dom meddelades för grov miljöförstöring det året. En juridisk person dömdes för miljöförstöring 2008.

För de brott som avses i 44 kap. i strafflagen meddelades en fällande dom i 26 fall av brott mot bestämmelserna om explosiva varor och i 57 fall av ovarsam hantering 2008. Inte en enda fällande dom meddelades för straffbar användning av kärnenergi det året.

2.2 Miljöbrottsdirektivet

Miljöbrottsdirektivet innehåller bestämmelser om direktivets syfte (artikel 1), definitioner (artikel 2) och straffbara gärningar som skadar miljön (artiklarna 3 och 4). I direktivet föreskrivs dessutom om effektiva, proportionella och avskräckande påföljder (artikel 5) och om juridiska personers ansvar och påföljder för juridiska personer (artiklarna 6 och 7).

I artikel 3 a-g i direktivet finns beskrivningar av de handlingar som ska utgöra straffbara gärningar i medlemsstaterna när de begås uppsåtligen eller av grov vårdslöshet. En ytterligare förutsättning är att gärningarna är olagliga så som avses i definitionen i direktivet. Enligt definitionen i artikel 2 a i direktivet avses med olaglig varje handling som innebär överträdelse av den gemenskapslagstiftning som antagits i enlighet med EG-fördraget eller Euratomfördraget och som är förtecknad i bilaga A eller B, eller en medlemsstats lag eller annan författning eller ett beslut som en behörig myndighet i en medlemsstat fattat, vilket ger verkan åt den gemenskapslagstiftningen. I bilagorna A och B till förordningen förtecknas 72 EG-rättsakter som innehåller normer som hänför sig till miljöskydd och naturvård.

De handlingar enligt artikel 3 i direktivet som ska straffbeläggas gäller att släppa ut material i miljön (led a), att hantera (b) och transportera (c) avfall, att driva en anläggning där farlig verksamhet bedrivs (d), att tillverka eller hantera kärnämnen (e), att döda eller förstöra (f) eller handla med (g) skyddade vilda djur eller växter, skyddsområden (h) och ozonnedbrytande ämnen (i). Gärningsbeskrivningarna i led a, b, d och e i artikeln kännetecknas av att gärningarna orsakar eller kan orsaka dödsfall eller allvarlig personskada, eller väsentliga skador på luft-, mark- eller vattenkvaliteten eller på djur eller växter. Enligt led h ska genom handlingen orsakas en försämring av en livsmiljö inom ett skyddsområde. I fråga om gärningarna i led c, f, g och i förutsätts det däremot inte att någon viss följd orsakas. Dessa gärningar antas redan i sig vara skadliga eller farliga för miljön eller naturen.

Enligt artikel 4 ska anstiftan av och medhjälp till uppsåtliga handlingar av det slag som avses i artikel 3 utgöra en straffbar gärning.

Artikel 5 innehåller en sedvanlig bestämmelse om att de brott som avses i artiklarna 3 och 4 ska beläggas med effektiva, proportionella och avskräckande straffrättsliga påföljder. I direktivet föreskrivs inte om straffarter eller -nivåer, och det är således medlemsstaterna som ska bestämma om dem.

Artikel 6 innehåller sedvanliga bestämmelser om juridiska personers ansvar och artikel 7 sedvanliga bestämmelser om effektiva, proportionella och avskräckande påföljder för juridiska personer. Påföljderna behöver inte vara straffrättsliga. Juridiska personer ska kunna ställas till ansvar för alla de brott som anges i artikel 3.

2.3 Bedömning av nuläget

De flesta av skyldigheterna enligt miljöbrottsdirektivet fullgörs redan nu med stöd av den gällande lagstiftningen. Alla de gärningar som anges i artikel 3 i direktivet är straffbara i Finland i den utsträckning som förutsätts i direktivet. De föreskrivna straffen för brotten är effektiva, proportionella och avskräckande så som förutsätts i direktivet. En ingående jämförelse av miljöbrottsdirektivet och den nationella lagstiftningen finns i det betänkande som lämnats av en arbetsgrupp vid justitieministeriet (Genomförande av miljöbrotts- och fartygsavfallsbrottsdirektiven. Justitieministeriet: Betänkanden och utlåtanden 31/2010).

Trots att det straffbara området redan nu uppfyller kraven i miljöbrottsdirektivet, kan inte straffansvar för juridiska personer följa för alla de brott som genomför skyldigheterna enligt direktivet, så som förutsätts i direktivet. Straffansvar för juridiska personer kan följa för alla brotten i 48 kap. i strafflagen. En del av skyldigheterna enligt artikel 3 fullgörs dock med stöd av bestämmelserna om straffbar användning av kärnenergi (10 §), brott mot bestämmelserna om explosiva varor (11 §) och ovarsam hantering (12 §) i 44 kap. i strafflagen, som bestämmelserna om juridiska personers straffansvar i 9 kap. i strafflagen inte är tillämpliga på i dag. Be-

stämmelserna om juridiska personers straffansvar bör således utvidgas så att de är tillämpliga på de ovan nämnda brotten i 44 kap. i strafflagen.

Bestämmelserna om juridiska personers straffansvar är inte heller tillämpliga på gärningar som endast är straffbelagda som förseelser i speciallagar. Det är inte ändamålsenligt att utsträcka straffansvaret för juridiska personer till ringa förseelser som det föreskrivs om i speciallagar. För att fullgöra skyldigheterna enligt direktivet bör lagstiftningen dock ändras så att de allvarigare gärningsformerna av gärningar som i dag endast är straffbelagda som förseelser i speciallagar kriminaliseras i strafflagen.

Artikel 3 i i miljöbrottsdirektivet förutsätter att man kriminaliserar de handlingar som utgör överträdelse av den i bilaga A till direktivet nämnda Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2037/2000 om ämnen som bryter ned ozonskiktet, nedan ozonförordningen 2000. I dag är de handlingar som strider mot den förordningen straffbara som miljöförstöring enligt 48 kap. 1 § 1 mom. 2 och 3 punkten i strafflagen. Efter att miljöbrottsdirektivet antogs har ozonförordningen 2000 emellertid upphävts och ersatts med förordningen (EG) nr 1005/2009 med samma namn, nedan ozonförordningen 2009, som trädde i kraft den 1 januari 2010. Den förordningen nämns inte i bilagorna till direktivet. Bestämmelserna i miljöbrottsdirektivet gäller därför inte handlingar som strider mot ozonförordningen 2009 och direktivet förutsätter således inte att handlingar som strider mot den nya ozonförordningen kriminaliseras.

Artikel 29 i ozonförordningen 2009 förutsätter dock att medlemsstaterna fastställer regler om sanktioner för handlingar som strider mot förordningen. På grund av den allvarliga karaktären hos de handlingar som strider mot ozonförordningarna bör denna skyldighet fullgöras genom att det föreskrivs om straffrättsliga påföljder för dem, så som är fallet i dag när det gäller överträdelser av den ogiltigförklarade ozonförordningen. Medlemsstaterna ska anmäla bestämmelserna om dessa sanktioner till kommissionen senast den 30 juni 2011. Genomförandet av ozonförordningen 2009 förutsätter också vissa

ändringar i miljöskyddslagen. Det är ändamålsenligt att göra de ändringar som ozonförordningen 2009 förutsätter i lagstiftningen samtidigt som det nu aktuella miljöbrottsdirektivet genomförs, eftersom de har samband med varandra.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Syftet med denna proposition är att göra de ändringar i lagstiftningen som miljöbrottsdirektivet förutsätter. Samtidigt föreslås det i propositionen att i lagen även görs de ändringar som ozonförordningen 2009 förutsätter. Dessutom föreslås en del andra preciserande lagändringar som inte direkt följer av direktivet.

Europeiska unionens medlemsländer har en mycket långt harmoniserad miljöskyddslagstiftning, men trots det finns det variationer mellan de olika länderna i fråga om de straffrättsliga påföljderna. Överträdelser av de normer som utfärdats för att skydda miljön har inte kriminaliserats på ett heltäckande sätt överallt. Inte heller har ansvar för juridiska personer genomförts överallt när det gäller miljöbrott.

Det aktuella förslaget utgör en del av den ordning som genomförs inom Europeiska unionen och som syftar till att åstadkomma en europeisk miniminivå för lagstiftningen om miljöbrott i medlemsländerna i Europeiska unionen. Med beaktande av den gränsöverskridande karaktären hos många miljöbrott är det särskilt viktigt att man kan åstadkomma en miniminivå för lagstiftningen om miljöbrott så snart som möjligt i alla medlemsländerna i Europeiska unionen.

Många miljöbrott begås av ekonomiska motiv, oftast för att spara kostnader. Eftersom företag kan etablera sig fritt inom Europeiska unionen är det viktigt att medlemsstaternas miljöbrottsbestämmelser är tillräckligt enhetliga. Annars kan den miljöförorenande verksamheten söka sig till länder där miljöskyddslagstiftningen är mindre utvecklad. De skadliga verkningarna kan dock komma till synes i många av medlemsstaterna.

3.2 De viktigaste förslagen

Miljöbrottsdirektivet förutsätter att det införs straffansvar för juridiska personer i fråga om samtliga de brott som anges i artikel 3 i direktivet. Det föreslås därför att straffansvaret för juridiska personer utsträcks till att omfatta straffbar användning av kärnenergi, brott mot bestämmelserna om explosiva varor och ovarsam hantering, vilka regleras i i strafflagens 44 kap.

På grund av de skyldigheter i direktivet som gäller straffansvar för juridiska personer föreslås det att även gärningar som strider mot artikel 3 eller 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 648/2004 om tvätt- och rengöringsmedel, nedan tvättmedelsförordningen, och som äventyrar miljön eller hälsan ska kriminaliseras som miljöförstöring med stöd av 48 kap. 1 § 2 punkten i strafflagen. Bestämmelserna om straffansvar för juridiska personer tillämpas redan i dag på brott som utgör miljöförstöring.

I 48 kap. 1 § 1 mom. 2 och 3 punkten i strafflagen föreskrivs det om straff för gärningar som strider mot ozonförordningen 2000. Straffbarheten förutsätter att det orsakas fara för hälsan eller miljön. Också i 20 § i miljöskyddslagen hänvisas det till ozonförordningen 2000. Eftersom den förordningen har ogiltigförklarats, föreslås det att bestämmelserna ändras så att det i stället för till ozonförordningen 2000 hänvisas till ozonförordningen 2009, som har ersatt den. Som det konstateras i detaljmotiveringen nedan, förutsätter ozonförordningen 2009 inte i övrigt några ändringar av bestämmelserna i strafflagens 48 kap. eller i miljöskyddslagen.

I dag är vissa gärningar som strider mot rådets förordning (EG) nr 338/97 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem, nedan CITES-förordningen, endast straffbara som naturskyddsförseelse med stöd av 58 § i naturskyddslagen. Det föreslås i propositionen att vissa allvarligare gärningar som strider mot CITES-förordningen också ska vara straffbara som naturskyddsbrott med stöd av 48 kap. 5 § i strafflagen. Bestämmelserna om juridiska personers straffansvar kan tillämpas på naturskyddsbrott, på det sätt som miljöbrottsdirektivet förutsätter.

I propositionen föreslås det dessutom att den felaktiga ordalydelsen i 58 § i naturvårdslagen som berodde på ett översättningsfel ändras.

4 Propositionens konsekvenser

Den gällande inhemska lagstiftningen om miljöbrott är internationellt sett heltäckande och modern. Lagstiftningen fullgör merparten av skyldigheterna enligt miljöbrottsdirektivet. De föreslagna lagändringarna ändrar relativt litet lagstiftningen om miljöbrott som helhet. Trots det har de positiva konsekvenser för miljön.

Den viktigaste ändringen är att straffansvaret för juridiska personer utvidgas till nya brottstyper. Många av de brott som skadar miljön och hälsan begås av ekonomiska motiv, för att spara kostnader i en juridisk persons verksamhet. Utvidgningen av straffansvaret för juridiska personer skulle förebygga dessa brott. Utvidgningen av straffansvaret för juridiska personer förutsätter inga nya investeringar från företagets sida och inverkar således inte på t.ex. sysselsättningsförutsättningarna. I fråga om bedömningen av konsekvenserna för företagen bör det noteras att eftersom syftet är att harmonisera straffbestämmelserna i EU:s medlemsstater, har propositionen inga betydande konsekvenser för konkurrenssituationen när det gäller företag som är verksamma inom detta område.

Utvidgningen av straffansvaret för juridiska personer kan i viss mån orsaka merarbete för förundersöknings- och åklagarmyndigheterna samt domstolarna. Man uppskattar dock att detta arbete kan skötas inom ramen för myndigheternas nuvarande resurser.

Propositionen har således inga betydande ekonomiska konsekvenser eller konsekvenser för organisation eller personal.

5 Beredningen av propositionen

Den 12 april 2007 översände statsrådet i enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen en skrivelse till riksdagen om ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om straffrättsliga påföljder till skydd för miljön

(U 5/2007). Riksdagens lagutskott yttrade sig om förslaget (LaUU 5/2007 rd).

Den 22 maj 2008 översände statsrådet i enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen en skrivelse till riksdagen om ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktivet 2005/35/EG om föreningar förorsakade av fartyg och införandet av sanktioner för överträdelser (U 26/2008). Riksdagens lagutskott, kommunikationsutskott och miljöutskott yttrade sig om förslaget (LaUU 13/2008 rd, KoUU 14/2008 rd, MiUU 19/2008 rd).

Den 7 september 2009 tillsatte justitieministeriet en arbetsgrupp med uppgift att utarbeta ett förslag till regeringsproposition om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/99/EG om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser och av direktiv 2009/123/EG om ändring av direktiv 2005/35/EG om föreningar förorsakade av fartyg och införandet av sanktioner för överträdelser, nedan direktivet om fartygsavfallsbrott. Arbetsgruppen fick sitt betänkande klart den 18 mars 2010 (Genomförande av miljöbrotts- och fartygsavfallsbrottsdirektiven. Justitieministeriet: Betänkanden och utlåtanden 31/2010). Arbetsgruppen ansåg att direktivet om fartygsavfallsbrott inte förutsätter ändringar i lagstiftningen. I arbetsgruppen fanns medlemmar från justitieministeriet, miljöministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, kommunikationsministeriet samt jord- och skogsbruksministeriet. Dessutom var en företrädare för arbets- och näringsministeriet sakkunnig i arbetsgruppen. Arbetsgruppens betänkande skickades på remiss till sammanlagt 35 myndigheter, organisationer och andra sakkunniga. De yttranden som kom in innehöll huvudsakligen kommentarer av teknisk natur.

6 Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Den 6 oktober 2009 tillsatte justitieministeriet en arbetsgrupp för att bereda lagstiftning om grova jaktbrott. Arbetsgruppen fick sitt arbete klart den 31 maj 2010 (Justitieministeriet: Betänkanden och utlåtanden 44/2010). Arbetsgruppen föreslår att en bestämmelse

om grovt jaktbrott ska fogas till 48 a kap. i strafflagen och att bestämmelserna om straffansvar för juridiska personer ska bli tillämpliga på detta brott. Skyldigheterna enligt artikel 3 f och artikel 6 i miljöbrottsdirektivet fullgörs till alla delar nationellt när straffan-

svaret för juridiska personer utsträcks till att omfatta förberedelse till grovt jaktbrott eller en del av ett sådant. Meningen är att avlåta en regeringsproposition som gäller detta hösten 2010.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Strafflagen

44 kap. Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

17 §. Juridiska personers straffansvar. Det föreslås att till kapitlet fogas en ny 17 § om juridiska personers straffansvar. Det föreslås att straffansvaret för juridiska personer utvidgas till att gälla straffbar användning av kärnenergi, brott mot bestämmelserna om explosiva varor och ovarsam hantering.

Förslaget hänför sig till skyldigheterna i artikel 3 d och e och till de skyldigheter som gäller juridiska personers straffansvar i artiklarna 6 och 7 i miljöbrottsdirektivet. Enligt artikel 3 d ska medlemsstaterna straffbelägga handlingar där det är fråga om att driva en anläggning där farlig verksamhet bedrivs eller där farliga ämnen eller beredningar förvaras eller används. Enligt artikel 3 e ska det vara straffbart att tillverka, bearbeta, hantera, använda, inneha, förvara, transportera, importera, exportera eller bortskaffa kärnämnen eller andra farliga radioaktiva ämnen som orsakar eller kan orsaka dödsfall eller allvarlig personskada, eller väsentliga skador på luft-, mark- eller vattenkvaliteten eller på djur eller växter.

Skyldigheterna enligt artikel 3 d och e fullgörs delvis med stöd av bestämmelserna om straffbar användning av kärnenergi i 10 §, brott mot bestämmelserna om explosiva varor i 11 § och ovarsam hantering i 12 § i 44 kap. i strafflagen. I dag föreskrivs det inte om straffansvar för juridiska personer i fråga om dessa brott. Det föreslås därför att tillämpningen av bestämmelserna om juridiska personers straffansvar utvidgas till att gälla även dessa brott.

För att använda kärnenergi i strid med kärnenergilagen eller bestämmelser eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den eller underlåta att iakttä villkoren i ett tillstånd för användning av kärnenergi på det sätt som anges i bestämmelsen om straffbar

användning av kärnenergi krävs det både sakkunskap och sådana materiella resurser som enskilda personer sällan har. I de flesta fallen bedrivs den verksamhet som utgör brott mot de bestämmelser eller föreskrifter som avses i 44 kap. 10 § i strafflagen därför i form av en juridisk person.

Också vid ovarsam hantering är det typiskt för en del av gärningarna att verksamheten bedrivs i form av en juridisk person. Det kan t.ex. handla om att använda, hantera eller förvara hälso- eller miljöfarliga eller brand- och explosionsfarliga kemikalier eller andra motsvarande ämnen eller att hantera radioaktiva ämnen eller strålningsalstrande apparater så att gärningen är ägnad att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa.

Det är oftast också en juridisk person som bedriver verksamhet utan tillstånd som gör sig skyldig till brott mot bestämmelserna om explosiva varor. Det är här fråga om verksamhet som bedrivs i strid med lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor eller en bestämmelse, ett förbud eller ett föreläggande som meddelats med stöd av den eller utan tillstånd som förutsätts i lagen. Det kan handla om att bedriva industriell hantering eller upplagring av farliga kemikalier eller att tillverka, importera, använda, överföra eller släppa ut explosiva varor på marknaden. För brott mot bestämmelserna om explosiva varor döms också bl.a. den som i strid med lagen importerar, använder, överlåter, släpper ut på marknaden, installerar eller underhåller en anordning som används i explosionsfarliga utrymmen.

48 kap. Om miljöbrott

1 §. Miljöförstöring. Det föreslås att 1 mom. 2 punkten kompletteras så att straffbarheten även gäller framställning, överlåtelse, transport, användning, behandling eller förvaring av ett ämne, ett preparat, en blandning, en produkt eller ett föremål och användning av en anordning i strid med artikel 3 eller 4 i tvättmedelsförordningen så att gärningen är ägnad att förorena miljön, orsaka

andra motsvarande skadliga förändringar i miljön, skräpa ned miljön eller förorsaka fara för hälsan.

Förslaget hänför sig till artikel 3 a i miljöbrottsdirektivet, där det sägs att det ska utgöra en straffbar gärning att släppa ut material i miljön i strid med bl.a. tvättmedelsförordningen, som nämns i bilaga A till direktivet, och till den skyldighet enligt artiklarna 6 och 7 i direktivet som gäller juridiska personers straffansvar.

Av de gärningar som förbjuds i tvättmedelsförordningen är det endast det utsläppande på marknaden som förbjuds i artikel 3 och det utsläppande på marknaden genom undantag som avses i artikel 4 som indirekt kan orsaka fara för miljön eller hälsan på det sätt som avses i artikel 3 a i direktivet och i bestämmelsen om miljöförstöring. Det föreslås därför att endast gärningar som strider mot de artiklarna ska vara straffbara som miljöförstöring. I bestämmelsen om miljöförstöring motsvaras utsläppande på marknaden främst av överlåtelse enligt 1 mom. 2 punkten.

Genom den föreslagna lagändringen blir det möjligt att tillämpa straffansvar för juridiska personer på gärningar som strider mot tvättmedelsförordningen, så som det förutsetts i miljöbrottsdirektivet.

Bestämmelsen om miljöförstöring gäller gärningar som begås uppsåtligen eller av grov oaktsamhet. En gärning som strider mot artikel 3 eller 4 i tvättmedelsförordningen ska liksom i dag även kunna bestraffas som kemikalieförseelse med stöd av 52 § 1 mom. 4 punkten i kemikalielagen (744/1989), om den begås av oaktsamhet. Av de gärningar som strider mot tvättmedelsförordningen ska brott mot det krav på tester som avses i artikel 7 och försummelse av den skyldighet att tillhandahålla information som avses i artikel 9 i förordningen vara straffbara endast som kemikalieförseelse, på samma sätt som i dag. Straffansvar för juridiska personer kan inte följa på dessa gärningar. Bestämmelsen om kemikalieförseelse har således ett självständigt tillämpningsområde i förhållande till bestämmelsen i strafflagen också framöver.

Det föreslås dessutom att paragrafens 1 mom. 2 och 3 punkt ändras så att det i dem

hänvisas till ozonförordningen 2009 i stället för till ozonförordningen 2000.

Förslaget hänför sig till artikel 29 i ozonförordningen 2009. Enligt artikeln ska gärningar som strider mot förordningen beläggas med effektiva, proportionella och avskräckande påföljder. Bestämmelserna i förordningen gäller bl.a. produktion, import, export, utsläppande på marknaden, användning, återvinning, återanvändning, regenerering och destruktion av ämnen som bryter ned ozonskiktet, uppgiftslämnande i samband med dessa ämnen samt import, export, utsläppande på marknaden och användning av produkter och utrustning som innehåller eller är beroende av dessa ämnen.

Genom ozonförordningen 2009 har de föråldrade bestämmelserna om användning och produktion av kontrollerade ämnen i ozonförordningen 2000 utgått. Samtidigt har tidsfristen för en avveckling av produktionen av klorfluorkolväten (HCFC) tidigarelagts från 2025 till 2020. Enligt förordningen är det i princip förbjudet att använda och på marknaden släppa ut kontrollerade ämnen och produkter som innehåller kontrollerade ämnen. Det är också förbjudet att använda och släppa ut på marknaden produkter vars verksamhet är beroende av kontrollerade ämnen. Kontrollerade ämnen får endast användas som råmaterial samt i produkter och utrustning i vissa fall, med särskild licens som utfärdas av kommissionen. Kontrollerade ämnen får bl.a. användas som agens i tillverkningsprocessen, släppas ut på marknaden för destruktion och användas för laboratorie- och analysändamål. Kontrollerade ämnen ska destrueras på det sätt som anges i förordningen. En del skyldigheter att lämna uppgifter har överförts från de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna direkt till företagen.

Ozonförordningen 2000 genomfördes genom en ändring i miljöskyddslagen (586/2001) och i strafflagen (587/2001). I 48 kap. 1 § 1 mom. 2 och 3 punkten i strafflagen föreskrivs om straff för framställning, överlåtelse, transport, användning, behandling, förvaring, import och export av ämnen som bryter ned ozonskiktet i strid med ozonförordningen 2000. I ozonförordningen 2009 avses med handel import och export, dvs. utrikeshandel. Den gällande

straffbestämmelsen om import och export i strafflagen täcker således den handel som avses i förordningen. Med användning av ett ämne avses enligt definitionen i artikel 3 i ozonförordningen utnyttjande av ämnen för produktion, underhåll eller service, inklusive påfyllning, av produkter och utrustning eller i andra processer. Med användning avses således inte enskilda konsumenters åtgärder.

Regleringen i ozonförordningen 2009 motsvarar till sitt syfte och tillämpningsområde i hög grad ozonförordningen 2000 inklusive ändringar. De gärningar som ska beläggas med påföljder enligt ozonförordningen 2009 är i stort sett identiska med dem som kriminaliserades redan när ozonförordningen 2000 genomfördes. För att genomföra den nya förordningen behöver endast numret på den förordning som nämns i bestämmelsen uppdateras så att det gäller ozonförordningen 2009 (1005/2009).

5 §. Naturskyddsbrott. Det föreslås att en ny 3 punkt fogas till 1 mom. Med stöd av den ska även den bestraffas för naturskyddsbrott som i strid med CITES-förordningen för in i landet, för ut ur landet eller transporterar genom finskt territorium ett föremål som anges i bilaga A eller B till förordningen utan sådant tillstånd eller intyg som avses i förordningen eller i strid med villkoren i ett tillstånd eller intyg. Dessutom ska den bestraffas som i strid med CITES-förordningen köper, erbjuder sig att köpa, förvärvar för kommersiella ändamål, offentligt förevisar i kommersiellt syfte, använder i vinstsyfte, säljer, innehar för försäljning, saluför eller transporterar för försäljning ett föremål som anges i bilaga A eller B till förordningen.

Förslaget hänför sig till artikel 3 g i miljöbrottsdirektivet samt till de skyldigheter enligt artiklarna 6 och 7 i direktivet som gäller juridiska personers straffansvar. Enligt artikel 3 g ska det utgöra en straffbar gärning att handla med exemplar av skyddade vilda djur eller växter eller delar av sådana eller produkter som framställts av dem, med undantag för fall då handlingen avser en försumbar mängd sådana exemplar och har en försumbar inverkan på artens bevarandestatus. Gärningsbeskrivningen gäller de djur och växter som förtecknas i bilagorna A och B till CITES-förordningen.

Enligt den gällande bestämmelsen i 48 kap. 5 § i strafflagen ska den bestraffas för naturskyddsbrott som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet strid med naturvårdslagen eller bestämmelser eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den avskiljer ett naturföremål från dess omgivning eller för in i landet, för ut ur landet eller transporterar genom finskt territorium eller säljer, överlåter, köper eller tar emot ett föremål som har avskilts från sin omgivning eller förts in i eller ut ur landet på ett sådant sätt. I gärningsbeskrivningen nämns endast gärningar som strider mot naturvårdslagen, och i bestämmelsen hänvisas det inte till CITES-förordningen.

Det kan emellertid ha rätt oklarhet i rättspraxis om det nationella genomförandet av CITES-förordningen och dess förhållande till naturvårdslagen. Detta har delvis berott på den hänvisning till vissa bestämmelser i CITES-förordningen som finns i 44 § 1 mom. i naturvårdslagen. Bestämmelserna i en EG-förordning är dock direkt tillämpliga, och de får inte enligt grundfördragen genomföras nationellt. Hänvisningsbestämmelsen i naturvårdslagen betyder således inte att CITES-förordningen skulle ha genomförts nationellt genom naturvårdslagen.

Enligt 8 § i grundlagen ska det föreskrivas genom lag (som stiftats av riksdagen) om handlingar som är straffbara. Den straffrättsliga legalitetsprincipen som uttrycks i paragrafen förutsätter att det i en straffbestämmelse där det föreskrivs om straff för brott mot bestämmelserna i en EG-förordning tydligt hänvisas till förordningen i fråga. Eftersom det i den gällande bestämmelsen om naturskyddsbrott inte hänvisas till CITES-förordningen, är gärningar som strider mot den inte straffbara som naturskyddsbrott i dag.

De gärningar som strider mot CITES-förordningen är redan i dag straffbara som naturskyddsförseelse enligt 58 § i naturvårdslagen, och kravet i artikel 3 g i miljöbrottsdirektivet är således uppfyllt. Straffansvar för juridiska personer kan dock inte följa på naturskyddsförseelse så som förutsätts i artiklarna 6 och 7 i direktivet.

Även med hänsyn till det klandervärda i de gärningar som strider mot CITES-förordningen är det motiverat att föreskriva

om strängare straff för dem i strafflagen. Av dessa orsaker föreslås det att de gärningar som strider mot CITES-förordningen vara straffbara som naturskyddsbrott enligt 48 kap. 5 § i strafflagen.

Däremot ska underlåtelse att följa bestämmelsen i 44 § a § i naturvårdslagen om att import och export av arter som anges i CITES-förordningen ska ske över godkända gränsövergångsställen samt underlåtelse att göra importanmälan fortfarande endast vara straffbara som naturskyddsförseelse, på grund av att dessa gärningar är så ringa.

1.2 Naturvårdslagen

58 §. *Straff.* Enligt 2 mom. 5 punkten är det straffbart som naturvårdsförseelse att i kommersiellt syfte utnyttja ett sådant djur eller en sådan växt eller en del eller avledning därav som avses i bilaga A eller B till CITES-förordningen i strid med artikel 8 i förordningen. I den finska översättningen av artikel 8 används i detta fall två uttryck för de handlingar som ska straffbeläggas i dessa fall, "tarjoaminen ostettavaksi" och "myytäväksi tarjoaminen". Båda uttrycken betyder att erbjuda för försäljning, dvs. agerande från en säljares sida. I de övriga språkversionerna av CITES-förordningen används dock i det första fallet ett uttryck som syftar på en köpare agerande, dvs. det ska vara straffbart att erbjuda sig att köpa sådana utrotningshotade djur eller växter (på engelska "offer to purchase", på svenska "att erbjuda sig att köpa"). Översättningsfelet i förordningen återfinns i 58 § 2 mom. 5 punkten i naturvårdslagen, i både den finska och den svenska lagtexten.

Det föreslås därför att gärningssättet "erbjuder till försäljning" i 58 § 2 mom. 5 punkten i naturvårdslagen korrigeras till "erbjuder sig att köpa". Det föreskrivs då om straff både för en köpares agerande före köpet och för en säljares agerande före köpet, dvs. att erbjuda för försäljning, som nämns i bestämmelsen redan i dag.

1.3 Miljöskyddslagen

20 §. *Statliga myndigheter.* I 3 mom. hänvisas det till ozonförordningen 2000, (EG) nr

2037/2000, som har ogiltigförklarats. Det föreslås att hänvisningen i momentet ändras till en hänvisning till ozonförordningen 2009, (EG) nr 1005/2009.

Förslaget hänför sig till genomförandet av ozonförordningen 2009, som behandlas i motiveringen till 48 kap. 1 § i strafflagen. I miljöskyddslagen finns bestämmelser som genomför skyldigheterna enligt ozonförordningen 2000 och som bl.a. gäller behöriga myndigheter (20 §), tillsynsmyndigheternas uppgifter (22 §), beslut om förbud eller åläggande som meddelas av Finlands miljöcentral, behörighetskrav för dem som hanterar ämnen som bryter ned ozonskiktet (108 a-f §) och straff för förfaranden som strider mot förordningen (116 §). I bestämmelserna hänvisas det till ozonförordningen 2000, men förordningens nummer (2037/2000) nämns bara i 20 §. De bestämmelser i miljöskyddslagen som nämns ovan är tillämpliga som sådana även vid genomförandet av bestämmelserna i ozonförordningen 2009. När den nya förordningen genomförs behöver således endast numret på den förordning som nämns i 20 § uppdateras så att det hänvisar till ozonförordningen 2009.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft senast den 25 december 2010.

Medlemsstaterna ska sätta i kraft den nationella lagstiftning som efterlevnaden av miljöbrottsdirektivet förutsätter före den 26 december 2010. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av miljöbrottsdirektivet tillsammans med en jämförelsetabell över dessa bestämmelser och direktivet.

Enligt artikel 29 i ozonförordningen 2009 ska medlemsstaterna anmäla sina nationella bestämmelser om sanktioner för överträdelser av bestämmelserna i förordningen till kommissionen senast den 30 juni 2011. Det föreslås dock att de lagförslag som genomför förordningen ska träda i kraft samtidigt som de lagförslag som gäller genomförande av miljöbrottsdirektivet, eftersom de har samband med varandra.

Frågan om en ny eller gammal bestämmelse ska tillämpas på en gärning avgörs med stöd av bestämmelsen i 3 kap. 2 § i strafflagen. Bestämmelsen gäller tillämplighet i ti-

den av straffbestämmelser. Någon särskild övergångsbestämmelse behövs därför inte.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av 44 och 48 kap. i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 48 kap. 1 § 1 mom. 2 och 3 punkten samt 5 § 1 mom.,
sådana de lyder, 48 kap. 1 § 1 mom. 2 och 3 punkten i lag 409/2009 och 5 § 1 mom. i lag
578/1995 och 1108/1996, samt
fogas till 44 kap. en ny 17 § som följer:

44 kap.

Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

17 §

Juridiska personers straffansvar

På straffbar användning av kärnenergi, brott mot bestämmelserna om explosiva varor och på ovarsam hantering tillämpas vad som föreskrivs om juridiska personers straffansvar.

48 kap.

Om miljöbrott

1 §

Miljöförstöring

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

2) framställer, överlåter, transporterar, använder, behandlar eller förvarar ett ämne, ett preparat, en blandning, en produkt eller ett föremål eller använder en anordning i strid med kemikalielagen, REACH-förordningen, CLP-förordningen eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av dem eller med stöd av miljöskyddslagen (86/2000) eller i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 om ämnen som bry-

ter ned ozonskiktet, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 om vissa fluorerade växthusgaser, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föroreningar och om ändring av direktiv 79/117/EEG eller artikel 3 eller 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 648/2004 om tvätt- och rengöringsmedel eller en sådan bestämmelse som nämns i 60 § 1 mom. i avfallslagen (1072/1993) eller bestämmelser som har utfärdats eller beslut i enskilda fall eller förbud som har meddelats med stöd av avfallslagen, eller försummar sin skyldighet enligt avfallslagen att ordna avfallshantering, eller

3) för in i landet eller ut ur landet eller genom finskt territorium transiterar avfall i strid med avfallslagen eller bestämmelser som har utfärdats eller beslut i enskilda fall som har meddelats med stöd av den eller i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall, eller i landet för in eller ur landet för ut ett ämne, ett preparat eller en produkt i strid med en förordning som utfärdats med stöd av miljöskyddslagen eller i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 om vissa fluorerade växthusgaser, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 304/2003 om export och import av farliga kemikalier eller Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föroreningar och om ändring av direktiv

79/117/EEG, eller ur landet för ut genetiskt modifierade organismer eller livsmedel eller foder som innehåller sådana i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1946/2003 om gränsöverskridande förflyttning av genetiskt modifierade organismer,

så att gärningen är ägnad att förorena miljön, orsaka andra motsvarande skadliga förändringar i miljön, skräpa ned miljön eller förorsaka fara för hälsan, ska för *miljöförstöring* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

5 §

Naturskyddsbrott

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) obehörigen förstör eller skadar ett naturområde, ett djur, en växt eller något annat naturföremål som har skyddats, fredats eller be-
lagts med åtgärdsbegränsning eller åtgärdsförbud enligt naturvårdslagen (1096/1996) eller i bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den,

2) i strid med naturvårdslagen eller bestämmelser eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den avskiljer ett naturföremål från dess omgivning, eller för in i landet, för ut ur landet eller transporterar genom finskt territorium eller säljer, överlåter, köper eller tar emot ett föremål som har avskilts från sin omgivning eller förts in i eller ut ur landet på ett sådant sätt eller

3) i strid med rådets förordning (EG) nr 338/97 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem för in i landet, för ut ur landet eller transporterar genom finskt territorium ett föremål som anges i bilaga A eller B till nämnda förordning utan sådant tillstånd eller intyg som avses i förordningen eller i strid med villkoren i ett tillstånd eller intyg, eller köper, erbjuder sig att köpa, förvärvar för kommersiella ändamål, offentligt förevisar i kommersiellt syfte, använder i vinstsyfte, säljer, in-
nehar för försäljning, saluför eller transporterar för försäljning ett föremål som anges i bilaga A eller B till nämnda förordning,

ska för *naturskyddsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av 58 § i naturvårdslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i naturvårdslagen (1096/1996) 58 § 2 mom. 5 punkten, sådan den lyder i lag
492/1997, som följer:

58 §

Straff

Den som avsiktligt eller av oaktsamhet

5) köper, erbjuder sig att köpa, förvärvar
för kommersiella ändamål, offentligt förevisar
i kommersiellt syfte, använder i vinstsyfte,
säljer, innehar för försäljning, saluför eller
transporterar för försäljning ett sådant djur

eller en sådan växt eller en del eller avledning
därav som avses i bilaga A eller B till
Europeiska gemenskapens i 44 § 1 mom. av-
sedda förordning i strid med artikel 8 i för-
ordningen,

skall, om inte gärningen skall bestraffas
som naturskyddsbrott, för *naturskyddsförse-*
else dömas till böter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av 20 § i miljöskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i miljöskyddslagen (86/2000) 20 § 3 mom., sådant det lyder i lag 681/2008, som följer:

20 §

Statliga myndigheter

ning (EG) nr 1005/2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 om vissa fluorerade växthusgaser.

Finlands miljöcentral är behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets förord-

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 1 oktober 2010

Republikens President**TARJA HALONEN**

Justitieminister *Tuija Brax*

1.

Lag**om ändring av 44 och 48 kap. i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 48 kap. 1 § 1 mom. 2 och 3 punkten samt 5 § 1 mom.,
sådana de lyder, 48 kap. 1 § 1 mom. 2 och 3 punkten i lag 409/2009 och 5 § 1 mom. i lag
578/1995 och 1108/1996, samt
fogas till 44 kap. en ny 17 § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

44 kap.

Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

17 §

Juridiska personers straffansvar

(ny)

*På straffbar användning av kärnenergi,
brott mot bestämmelserna om explosiva va-
ror och på ovarsam hantering tillämpas vad
som föreskrivs om juridiska personers
straffansvar.*

48 kap.

Om miljöbrott

1 §

1 §

*Miljöförstöring**Miljöförstöring*

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

2) framställer, överlåter, transporterar, använder, behandlar eller förvarar ett ämne, ett preparat, en blandning, en produkt eller ett föremål eller använder en anordning i strid med

2) framställer, överlåter, transporterar, använder, behandlar eller förvarar ett ämne, ett preparat, en blandning, en produkt eller ett föremål eller använder en anordning i strid

kemikalielagen, REACH-förordningen, CLP-förordningen eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av dem eller med stöd av miljöskyddslagen (86/2000) eller i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2037/2000 om ämnen som bryter ned ozonskiktet, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 om vissa fluorerade växthusgaser *eller* Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föroreningar och om ändring av direktiv 79/117/EEG eller en sådan bestämmelse som nämns i 60 § 1 mom. i avfallslagen (1072/1993) eller bestämmelser som har utfärdats eller särskilda föreskrifter eller förbud som har meddelats med stöd av avfallslagen, eller *som* försummar sin skyldighet enligt avfallslagen att ordna avfallshandling, eller

3) för in i landet eller ut ur landet eller genom finskt territorium transiterar avfall i strid med avfallslagen eller bestämmelser som har utfärdats eller särskilda föreskrifter som har meddelats med stöd av den eller i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall, eller i landet för in eller ur landet för ut ett ämne, ett preparat eller en produkt i strid med en förordning som utfärdats med stöd av miljöskyddslagen eller i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2037/2000 om ämnen som bryter ned ozonskiktet, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 om vissa fluorerade växthusgaser, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 304/2003 om export och import av farliga kemikalier eller Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föroreningar och om ändring av direktiv 79/117/EEG, eller ur landet för ut genetiskt modifierade organismer eller livsmedel eller foder som innehåller sådana i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1946/2003 om gränsöverskridande förflyttning av genetiskt modifierade organismer,

så att gärningen är ägnad att förorena miljön, orsaka andra motsvarande skadliga förändringar i miljön, skräpa ned miljön eller förorsaka fara för hälsan, ska för *miljöförstö-*

med kemikalielagen, REACH-förordningen, CLP-förordningen eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av dem eller med stöd av miljöskyddslagen (86/2000) eller i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 om vissa fluorerade växthusgaser, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föroreningar och om ändring av direktiv 79/117/EEG *eller artikel 3 eller 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 648/2004 om tvätt- och rengöringsmedel* eller en sådan bestämmelse som nämns i 60 § 1 mom. i avfallslagen (1072/1993) eller bestämmelser som har utfärdats eller *beslut i enskilda fall* eller förbud som har meddelats med stöd av avfallslagen, eller försummar sin skyldighet enligt avfallslagen att ordna avfallshandling, eller

3) för in i landet eller ut ur landet eller genom finskt territorium transiterar avfall i strid med avfallslagen eller bestämmelser som har utfärdats eller *beslut i enskilda fall* som har meddelats med stöd av den eller i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall, eller i landet för in eller ur landet för ut ett ämne, ett preparat eller en produkt i strid med en förordning som utfärdats med stöd av miljöskyddslagen eller i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 om vissa fluorerade växthusgaser, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 304/2003 om export och import av farliga kemikalier eller Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föroreningar och om ändring av direktiv 79/117/EEG, eller ur landet för ut genetiskt modifierade organismer eller livsmedel eller foder som innehåller sådana i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1946/2003 om gränsöverskridande förflyttning av genetiskt modifierade organismer,

så att gärningen är ägnad att förorena miljön, orsaka andra motsvarande skadliga förändringar i miljön, skräpa ned miljön eller förorsaka fara för hälsan, ska för *miljöförstö-*

ring dömas till böter eller fängelse i högst två år.

ring dömas till böter eller fängelse i högst två år.

5 §

Naturskyddsbrott

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) orättmätigt förstör eller skadar ett naturområde, ett djur, en växt eller något annat naturföremål som har skyddats, fredats eller underkastats åtgärdsbegränsning eller åtgärdsförbud enligt naturvårdslagen (1096/1996) eller i stadganden eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den eller

2) i strid med lagen om naturskydd eller stadganden eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den avskiljer ett naturföremål från dess omgivning, eller för in i landet, för ut ur landet eller transporterar genom finskt territorium eller säljer, överlåter, köper eller tar emot ett föremål som har avskilts från sin omgivning eller förts in i eller ut ur landet på ett sådant sätt,

skall för *naturskyddsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

5 §

Naturskyddsbrott

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) *obehörigen* förstör eller skadar ett naturområde, ett djur, en växt eller något annat naturföremål som har skyddats, fredats eller *belagts med* åtgärdsbegränsning eller åtgärdsförbud enligt naturvårdslagen (1096/1996) eller i *bestämmelser* eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den,

2) i strid med *naturvårdslagen* eller *bestämmelser* eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den avskiljer ett naturföremål från dess omgivning, eller för in i landet, för ut ur landet eller transporterar genom finskt territorium eller säljer, överlåter, köper eller tar emot ett föremål som har avskilts från sin omgivning eller förts in i eller ut ur landet på ett sådant sätt, *eller*

3) *i strid med rådets förordning (EG) nr 338/97 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem för in i landet, för ut ur landet eller transporterar genom finskt territorium ett föremål som anges i bilaga A eller B till nämnda förordning utan sådant tillstånd eller intyg som avses i förordningen eller i strid med villkoren i ett tillstånd eller intyg, eller köper, erbjuder sig att köpa, förvärvar för kommersiella ändamål, offentligt förevisar i kommersiellt syfte, använder i vinstsyfte, säljer, innehavar för försäljning, saluför eller transporterar för försäljning ett föremål som anges i bilaga A eller B till nämnda förordning,*

ska för *naturskyddsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Denna lag träder i kraft den 20.

2.

Lag**om ändring av 58 § i naturvårdslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i naturvårdslagen (1096/1996) 58 § 2 mom. 5 punkten, sådan den lyder i lag
492/1997, som följer:

Gällande lydelse

58 §

Straff

Den som avsiktligt eller av oaktsamhet

5) köper, erbjuder till försäljning, anskaffar för kommersiella ändamål, offentligt förevisar i kommersiellt syfte, använder för ekonomisk nytta, säljer, innehar för försäljning, erbjuder eller transporterar till försäljning ett sådant djur eller en sådan växt eller en del eller avledning därav som avses i bilaga A eller B till Europeiska gemenskapens i 44 § 1 mom. avsedda förordning i strid med förordningens 8 artikel,

skall, om inte gärningen skall bestraffas som naturskyddsbrott, för *naturskyddsförseelse* dömas till böter.

Föreslagen lydelse

58 §

Straff

Den som avsiktligt eller av oaktsamhet

5) köper, *erbjuder sig att köpa, förvärvar* för kommersiella ändamål, offentligt förevisar i kommersiellt syfte, använder *i vinstsyfte*, säljer, innehar för försäljning, *saluför* eller transporterar *för* försäljning ett sådant djur eller en sådan växt eller en del eller avledning därav som avses i bilaga A eller B till Europeiska gemenskapens i 44 § 1 mom. avsedda förordning i strid med *artikel 8 i förordningen*,

skall, om inte gärningen skall bestraffas som naturskyddsbrott, för *naturskyddsförseelse* dömas till böter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av 20 § i miljöskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i miljöskyddslagen (86/2000) 20 § 3 mom., sådant det lyder i lag 681/2008, som följer:

Gällande lydelse

20 §

Statliga myndigheter

Finlands miljöcentral är behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2037/2000 om ämnen som bryter ned ozonskiktet och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 om vissa fluorerade växthusgaser.

Föreslagen lydelse

20 §

Statliga myndigheter

Finlands miljöcentral är behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 om vissa fluorerade växthusgaser.

Denna lag träder i kraft den 20 .